

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Özgürlük İçin Hukukçular Derneği tarafından yayımlanan "Rojava Protestoları Gözlem ve Tespit Raporu", 1 Ocak 2026–2 Şubat 2026 tarihleri arasında Türkiye'nin birçok ilinde Rojava'ya ilişkin barışçıl protestolara yönelik kolluk ve yargı uygulamalarının ağır, yaygın ve sistematik insan hakları ihlallerine dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Raporda yer alan veriler, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ülke genelinde fiilen engellendiğini, kolluk müdahalelerinin istisnai değil kural haline getirildiğini ve temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunan bir uygulama pratiğinin yerleştiğini göstermektedir.

Rapora göre bu süreçte yüzlerce kişinin gözaltına alınması, çok sayıda kişinin tutuklanması ve en az 106 kişinin işkence ve kötü muameleye maruz bırakılması; gözaltı ve tutuklama tedbirlerinin hukuki bir zorunluluktan ziyade caydırma ve cezalandırma aracına dönüştürüldüğüne işaret etmektedir. Bu tablo, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlaliyle birlikte masumiyet karinesi ve ölçülülük ilkelerinin de sistematik biçimde zedelendiğini ortaya koymaktadır.

Raporda çocuklara yönelik uygulamalara özel olarak dikkat çekilmiştir. Çocukların barışçıl protestolara katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınması, adli kontrol ve tutuklama gibi özgürlükten yoksun bırakıcı tedbirlere maruz bırakılması; çocuğun üstün yararı ilkesinin ve özgürlükten yoksun bırakmanın son çare olması ilkesinin açıkça ihlal edildiğini göstermektedir. Bu durum, çocukların korunmasına ilişkin devletin özel yükümlülüklerinin yerine getirilmediğine işaret etmektedir.

İşkence ve kötü muamele yasağına ilişkin raporda yer alan bulgular, darp, ters kelepçe, tehdit, hakaret, aç ve susuz bırakma gibi uygulamaların farklı illerde benzer biçimlerde tekrar ettiğini ve süreklilik kazandığını ortaya koymaktadır. Buna karşın, bu fiillere ilişkin etkili, bağımsız ve tarafsız soruşturma mekanizmalarının işletilmediği; sağlık muayenelerinin işkence ve kötü muamele iddialarını ortaya koyacak biçimde düzenlenmediği ve cezasızlık pratiğinin güçlendiği anlaşılmaktadır. Bu durum, devletin yalnızca ihlal etmeme değil, ihlalleri önleme, soruşturma ve mağdurları koruma yönündeki pozitif yükümlülüklerini de yerine getirmediklerini göstermektedir.

Raporda ayrıca avukata erişim hakkının fiilen engellendiği, savunma hakkının zedelendiği, basın ve ifade özgürlüğü üzerinde caydırıcı bir etki yaratıldığı; gazetecilerin ve insan hakları savunucularının da kolluk müdahalelerinin hedefi haline geldiği tespit edilmiştir. Bu tablo, yaşanan ihlallerin yalnızca protestolara katılan kişilerle sınırlı olmadığını, demokratik toplum düzeninin temel güvencelerini de doğrudan hedef aldığını ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 1 Ocak 2026–2 Şubat 2026 tarihleri arasında Türkiye genelinde Rojava protestolarına yönelik kolluk müdahaleleri kaç ilde, kaç ayrı eyleme yönelik olarak gerçekleştirilmiştir?
- 2- Bu müdahaleler sırasında gözaltına alınan 842 kişinin illere göre dağılımı nedir? Bu kişilerden kaç hakkında tutuklama kararı verilmiştir?
- 3- Gözaltına alınan ve tutuklanan kişiler arasında kaç çocuk bulunmaktadır? Çocuklar hakkında uygulanan gözaltı, adli kontrol ve tutuklama tedbirleri hangi gerekçelere dayandırılmıştır?
- 4- Raporda belirtilen en az 106 işkence ve kötü muamele vakasına ilişkin Bakanlığınıza intikal eden başvuru sayısı kaçtır? Bu başvurular hakkında başlatılan idari ve adli soruşturma sayısı nedir?
- 5- Kolluk müdahaleleri sırasında darp, ters kelepçe, tehdit, hakaret, aç ve susuz bırakma gibi uygulamaların yaygınlaştığı tespitleri Bakanlığınız tarafından denetlenmiş midir? Bu uygulamalara karıştığı tespit edilen kolluk personeli hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
- 6- Barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşlerine müdahalelerde kullanılan güç ve yöntemlerin zorunluluk ve orantılılık ilkelerine uygunluğunu denetleyen bağımsız bir mekanizma bulunmakta mıdır?
- 7- Gözaltı süreçlerinde düzenlenen sağlık raporlarının işkence ve kötü muamele bulgularını ortaya koyacak şekilde hazırlanmadığı yönündeki tespitler hakkında Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
- 8- Rojava protestolarına yönelik müdahalelerde plastik mermi, biber gazı ve benzeri araçların kullanımına ilişkin Bakanlığınızın yazılı talimatları nelerdir? Bu araçların kullanımının sınırlandırılmasına veya durdurulmasına yönelik bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 9- Barışçıl protestolara katılan kişilere yönelik gözaltı ve tutuklama uygulamalarının caydırma ve cezalandırma aracına dönüştüğü yönündeki tespitler karşısında Bakanlığınızın aldığı herhangi bir önleyici tedbir var mıdır?
- 10- Raporda ortaya konulan yaygın ihlaller dikkate alındığında, benzer hak ihlallerinin tekrarını önlemek amacıyla kolluk güçlerinin güç kullanımı, gözaltı ve müdahale pratiklerine ilişkin Bakanlığınız tarafından planlanan herhangi bir idari veya yapısal düzenleme bulunmakta mıdır?